

INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ETNOGRAFIA POLSKA

VI

WROCŁAW—WARSZAWA—KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1962

KOMITET REDAKCYJNY

Kazimierz Dobrowolski, Witold Dynowski (redaktor)
Józef Gajek, Mieczysław Gładysz (zastępca redaktora).
Jadwiga Klimaszewska, Anna Kutrzeba-Pojnarowa
(zastępca redaktora), Danuta Markowska (sekretarz redak-
cji), Adolf Nasz, Zofia Szromba (sekretarz redakcji),
Andrzej Waligórski, Kazimiera Zawistowicz-Adamska

ZAKŁAD ETNOGRAFII POLSKIEJ
Instytutu Historii Kultury Materialnej
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Warszawa, ul. Hoża Nr 74
tel. 21-77-57

Nr. w. II/1

Redaktor Zyta Kwiecińska

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich - Wydawnictwo.
Wrocław 1962. Wyd. I. Nakład 520+140 egz. Obj. ark.
wyd. 37,45, ark. druk. 29,63+3 wkł., ark. form. A1
40,41. Papier ilustr. kl. V, 80 g, 70 × 100 (16) z fabryki
we Wrocławku. Oddano do składania 26 I 1962. Pod-
pisano do druku 4 VIII 1962. Druk ukończono w sierp-
niu 1962 r. Wrocławska Drukarnia Naukowa.
Nr zam. 525/62. - B-8. - Cena zł 80.-

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Mieczysław Gładysz — Zarys planu działalności i organizacji Międzynarodowej Komisji do Badania Kultury Ludowej w Karpatach	15
Streszczenie w j. rosyjskim	38
Maria Biernacka — Dawne oraz współczesne formy organizacji pasterstwa w Bieszczadach	41
Streszczenie w j. rosyjskim	61
Tadeusz Lewicki — Południowe stoki Karpat w świetle opisu al-Idrisiego (1154 r.)	63
Streszczenie w j. angielskim	73
Anna Kutrzeba-Pojnarowa — Problematyka polskich prac etnograficznych dotyczących terenów Zachodnich Karpat	75
Streszczenie w j. rosyjskim	82
Wolfgang Jacobeit — Owczarze i hodowla owiec w Europie środkowej do początku XX wieku	83
Streszczenie w j. angielskim	92

STUDIA I MATERIAŁY

Zagadnienia kultury Karpat i Podkarpacia

Marian Gotkiewicz — O czadeckich repatriantach z Bukowiny	93
Streszczenie w j. francuskim	133
Władysław Kwaśniewicz — Ze studiów nad rzemiosłem wiejskim Pogórza Karpackiego. Świątnicki handel kłódkarski w latach 1850—1914	134
Streszczenie w j. niemieckim	161
Stefan Zwoliński — Badania nad historią górnictwa i hutnictwa w Tatrach Polskich	163
Streszczenie w j. rosyjskim	190

Porównawcze zagadnienia gospodarki i kultury innych terenów górskich i leśnych

Janina Petera — Wędrowki pasterzy Aromunów w Albanii	192
Streszczenie w j. francuskim	201
Barbara Urbaska — Karakaczani. Nomadzki lud pasterski na Bałkanach	202
Streszczenie w j. francuskim	224

Danuta Markowska — Kilka uwag o procesie zanikania nomadzkich migracji pasterskich na terenie Bułgarii	226
Streszczenie w j. francuskim	239
Władysław Jeż-Jarecki — Bartnictwo Puszczy Solskiej	240
Streszczenie w j. francuskim	266

Z zagadnień historii etnografii i nauk pokrewnych

Franciszek German — Aleksander Rypiński	267
Streszczenie w j. francuskim	279
Jerzy Damrosz — Na marginesie edycji materiałów rękopiśmiennych Michała Federowskiego	281
Streszczenie w j. rosyjskim	290
Irena Turnau — Materiały etnograficzne w polskich czasopismach XVIII w.	291
Streszczenie w j. angielskim	301
Elżbieta Ostrowska — Drewniane budownictwo i obróbka drewna we wczesnośredniowiecznym Wrocławiu	303
Streszczenie w j. niemieckim	320

BADANIA TERENOWE

Bronisława Kopczyńska-Jaworska — Szalaśnictwo w Karpatach Polskich w świetle prac zespołowych w r. 1960	321
Maria Lechowśka-Bujak — Żywe tradycje pasterstwa górskiego w Beskidzie Wyspowym	330
Danuta Tylkowa — Drewniane spichrze beczkowato sklepione w południowej Sądeczyźnie	338

KRONIKA

Przed VII Międzynarodowym Kongresem Nauk Antropologicznych i Etnologicznych w Moskwie — <i>Witold Dynowski, Krzysztof Makulski</i>	349
Sprawozdanie z wycieczki do Bretanii, odbytej po zakończeniu VI Kongresu Nauk Antropologicznych i Etnologicznych w Paryżu — <i>Maria Znamierowska-Prüfferowa</i>	357

Działalność naukowa i organizacyjna dotycząca terenu Karpat

Archeologiczne Sympozjum Karpackie — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	358
Osadnictwo wczesnośredniowieczne w dorzeczu Sanu — <i>Antoni Kunysz</i>	358
O zabytkach wiejskiego przemysłu na terenie Podhala — <i>Henryk Jost</i>	366
Z prac nad organizacją Podhalańskiego Parku Etnograficznego — <i>Wanda Jostowa</i>	381
Ochrona zabytków techniki w powiecie nowotarskim — <i>Wanda Jostowa</i>	383
Związek Podhalańców w Ameryce Północnej — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	385

Prace etnograficzne ośrodków pozapolskich

Działalność etnograficzna w Estońskiej SRR w latach 1945—1960 — <i>Jüri Linnus</i>	388
Działalność Seminarium Etnografii i Folklorystyki Uniwersytetu J. E. Purkyňego w Brnie — <i>Richard Jeřábek</i>	400
Mapy etnograficzne w Atlasie Górnej Austrii — <i>Ernst Burgstaller</i>	403

RECENZJE

Próby zorganizowania w Czechosłowacji muzeum typu skansenowskiego — <i>Helena Johnová</i>	407
Sowietskaja Etnografija, 1960 — <i>Edward Pietraszek</i>	415
Československá Ethnografie, R. 8: 1960 — <i>Zofia Szromba</i>	418
Slovenský Národopis, R. 8: 1960 — <i>Anna Zambrzycka-Kunachowicz</i>	422
Acta Archaeologica Carpathica, t. 1: 1960 z. 2 — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	427
Rocznik Sądecki, 1—4: 1939, 1949, 1957, 1960 — <i>Helena Burchardówna</i>	430
Pasterstwo Tatr Polskich i Podhala, t. 1—3: 1959—1961 — <i>Anna Kowalska-</i> <i>Lewicka</i>	430
H. Pieńkowska, Podtatrzańskie obrazy na szkle — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	433
P. Chombart de Lauwe (red.), Famille et habitation, t. 1 i 2, Paris 1959, 1960 — <i>Danuta Dobrowolska</i>	433
A. Leroi-Gourhan i J. Poirier, Ethnologie de l'Union Française, t. 1, <i>Afrique</i> , Paris 1953 — <i>Krzysztof Makulski</i>	438
P. Bohannon, Justice and Judgment among the Tiv, Oxford 1957 — <i>Zofia</i> <i>Szyfelbejn</i>	444
Przegląd prac o rzemiosłach zajmujących się obróbką metali na terenie ra- dzieckich republik środkowoazjatyckich — <i>Zbigniew Jasiewicz</i>	449
T. Hornberger, Die kulturgeographische Bedeutung der Wanderschäfererei in Süddeutschland — <i>Wolfgang Jacobeit</i>	456
E. Burgstaller, Felsbilder und -inschriften im Toten Gebirge in Oberöster- reich — <i>Wolfgang Jacobeit</i>	459
Indeksy — <i>Zofia Szromba</i>	461

ОГЛАВЛЕНИЕ

СТАТЬИ

Мечислав Гладыш — Очерк плана деятельности и организации Международной Комиссии для Исследования Народной Культуры в Карпатах	15
Резюме на русском языке	38
Мария Бернацка — Давние и современные формы организации пастушества в Бещадах	41
Резюме на русском языке	61
Тадэуш Левицки — Южные склоны Карпат в освещении описи аль-Идриссо (1154 г.)	63
Резюме на английском языке	73
Анна Кутшеба-Пойнарова — Вопросы по этнографическим работам в западных Карпатах	75
Резюме на русском языке	82
Вольфганг Якобейт — Овцеводы и овцеводство в Центральной Европе до начала XX века	83
Резюме на английском языке	92

ИССЛЕДОВАНИЯ И МАТЕРИАЛЫ

Проблемы культуры Карпат и Подкарпатия

Мариян Готкевич — Про чадецких репатриантов с Буковины	93
Резюме на французском языке	133
Владыслав Квасьневич — С исследований сельского ремесла Карпатского Подгорья. Святышная торговля висячими замочками в 1850—1914 годах	134
Резюме на немецком языке	161
Стэфан Зволиньски — Исследования истории горного дела и металлургии в польских Татрах	163
Резюме на русском языке	190
<i>Сравнительные вопросы хозяйства и культуры иных горных и лесных территорий</i>	
Янина Пэтэра — Странствования пастухов Аромовых в Албании	192
Резюме на французском языке	201
Барбара Урбаньска — Каракачани. Номадское пастушеское население на Балканах	202
Резюме на французском языке	224
Данута Марковска — Несколько замечаний о процессе исчезания номадских переселений на территории Болгарии	226
Резюме на французском языке	239

Владыслав Еж-Ярэцки — Пчеловодство в Сольской Пуше	240
Резюме на французском языке	266

С вопросов истории этнографии и родственных наук

Францишэк Герман — Александер Рыпиньски	267
Резюме на французском языке	279
Ежи Дамрош — По поводу публикации рукописных материалов Михала Фэдэровского	281
Резюме на русском языке	290
Ирена Турнау — Этнографические материалы в польских журналах с XVIII века	291
Резюме на английском языке	301
Эльжбета Островска — Деревянное строительство и обработка дерева в раннесредневековом Вроцлаве	303
Резюме на немецком языке	320

ТЕРРИТОРИАЛЬНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ

Бронислава Копчиньска-Яворска — Шалашничество в польских Карпатах в освещении коллективных работ в 1960 г.	321
Мария Леховска-Буяк — Живые традиции пастушества в Островном Бескиде	330
Данута Тылькова — Деревянные амбары бочкообразно сводчатые в южной Сондечизне	338

ХРОНИКА

На кануне VII Международного Конгресса Антропологических и Этнографических Наук в Москве — <i>Витольд Дыновски, Кжиштоф Макульски</i>	349
Отчет с этнографической поездки в Бретанию — <i>Мария Знамеровска-Прюфферова</i>	357

Научная и организационная деятельность касающаяся территории Карпат

Археологическое Карпатское Симпозиум — <i>Анна Ковальска-Левицка</i>	358
Раннесредневековое поселение в бассейне Сана — <i>Антони Куньши</i>	358
О памятниках сельской промышленности на территории Подхалья — <i>Хэнрык Иост</i>	366
Из работ над организацией Подхальянского Этнографического Парка — <i>Ванда Иостова</i>	381
Охрана памятников техники в новотарском уезде — <i>Ванда Иостова</i>	383
Союз Подхальян в Северной Америке — <i>Анна Ковальска-Левицка</i>	385

Этнографические работы внепольских центров

Этнографическая работа в Эстонской ССР в 1945—1960 годах — <i>Юри Линнус</i>	388
Деятельность Семинария по Этнографии и Фольклористике университета И. Э. Пуркинего в Брне — <i>Рихард Ежабэк</i>	400
Этнографические карты в Атласе Горной Австрии — <i>Эрнст Бургсталлер</i>	403
Пробы организации в Чехословакии музея скансеновского типа — <i>Хэлена Ионова</i>	407

РЕЦЕНЗИИ

Советская Этнография, 1960 — <i>Эдвард Петрашек</i>	415
Чехословацкая Этнография, Р. 8: 1960 — <i>Зофия Шромба</i>	418
Словенский Народопис, Р. 8: 1960 — <i>Анна Замбржицка-Кунахович</i>	422
Акта Archaeologica Carpathica, т. I з. 2: 1960 — <i>Анна Ковальска-Левицка</i>	427
Сондецкая Летопись, т. 1—4: 1939, 1949, 1957, 1960 — <i>Хэлена Бурхардувна</i>	430

Пастушество Польских Татр и Подхаля, т. 1—3: 1959—1961 — <i>Анна Ковальска-Левицка</i>	430
Х. Пеньковска, Изображения на стекле у подножия Татр — <i>Анна Ковальска-Левицка</i>	433
П. Шомбарт де Лёв (ред.), Семья и жительство, т. I и 2, Париж 1959, 1960 — <i>Данута Добровольска</i>	433
А. Леруа-Гурхан и И. Пуарие, Этнология Французского Союза, т. I, <i>Африка</i> , Париж 1953 — <i>Кжиштоф Макульски</i>	438
П. Боханнан, Право и судебность, Оксфорд 1957 — <i>Зофия Шифельбейн</i>	444
Обзор работ о ремеслах занимающихся обработкой металлов на территории советских средне-азиатских республик — <i>Збигнев Ясевич</i>	449
Т. Хорнбергер, Культурно-географическое значение переселенческого пастушества в Южной Германии — <i>Вольфганг Якобейт</i>	456
Э. Бургшталлер, Каменные резьбы и надписи в Мертвых горах в горной Австрии — <i>Вольфганг Якобейт</i>	459
Индексы — <i>Зофия Шромба</i>	461

CONTENTS

PAPERS

Mieczysław Gładysz — International Commission for Cultural Research in the Carpathian Mountains. Plans and Activities 1960—1962	15
Russian Summary	38
Maria Biernacka — Old and Modern Organization of Sheep Farming in the Bieszczady Region	41
Russian Summary	61
Tadeusz Lewicki — The Southern Slopes of the Carpathian mts. in the light of Al-Idrisi's Description (year 1154)	63
English Summary	73
Anna Kutrzeba-Pojnarowa — Polish Ethnographic Work on the Western Carpathian Regions	75
Russian Summary	82
Wolfgang Jacobeit — Shepherders and Sheepfarming in Central Europe up to the Beginning of the XX th Century	83
English Summary	92

STUDIES AND MATERIALS

Cultural problems in the Carpathian Mts. and the subcarpathian regions

Marian Gotkiewicz — Notes on the Czadc Repartiants from Bukovina	93
French Summary	133
Władysław Kwaśniewicz — Studies on Rural Handicraft of the Carpathian Foreland. The Świątniki Padlock Trade 1850—1914	134
German Summary	161
Stefan Zwoliński — Investigations into the History of Mining and Metallurgy in the Polish Tatra	163
Russian Summary	190

Comparative studies in economy and culture of other mountain and forest regions

Janina Petera — Migrations of the Aromenian Pastoralists in Albania	192
French Summary	201
Barbara Urbńska — The Karakatchans, the Nomadic People of the Balkan Mountains	202
French Summary	224

Danuta Markowska — Some Notes on the Process of Disappearance of Nomad Pastoral Migrations on the Bulgarian Territory	226
French Summary	239
Władysław Jeż-Jarecki — Apiculture of Solska Forest	240
French Summary	266

Studies in historical ethnography and related problems

Franciszek German — Alexander Rypiński	267
French Summary	279
Jerzy Damrosz — Notes on the Edition of M. Federowski's Manuscript	281
Russian Summary	290
Irena Turnau — The Ethnographic Material in Polish Periodicals of the 18 th Century	291
English Summary	301
Elżbieta Ostrowska — Wooden Construction and Woodworking in Early- medieval Wrocław	303
German Summary	320

FIELD STUDIES

Bronisława Kopczyńska-Jaworska — Summer Grasing in the Polish Carpathians (Transhumance) in the Light of Colect Research Conduited in Poland in 1960	321
Maria Lechowska-Bujak — Living Hill-pasturing Traditions in the „Island“-Beskids	330
Danuta Tyłkowa — Barrel-arched Wooden Granaries in the Southern Sącz Region	338

CHRONICLE

Before the VII International Anthropological and Ethnological Congress in Moscow — <i>Witold Dynowski, Krzysztof Makulski</i>	349
Report of an Ethnographical Excursion to Brittany — <i>Maria Znamierowska- -Prüfferowa</i>	357

Scientific and Organizational Activities Concerning the Carpathian Region

Carpathian Archaeological Symposium — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	358
Early-medieval Settlement in the San Basin — <i>Antoni Kunysz</i>	358
Relics of Rural Industry in the Podhale Region — <i>Henryk Jost</i>	366
Works on the Podhale Scansen — <i>Wanda Jostowa</i>	381
Conservation of Ethnographical Monuments in the Nowy Targ District — <i>Wanda Jostowa</i>	383
The Podhale Association in USA — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	385

Ethnographical Work of Centers outside Poland

Ethnographical Work in the Estonian Soviet Socialist Republic — <i>Jüri Linnus</i>	388
Activities of the Ethnography and Folklore Seminar of JEP at Brno — <i>Richard Jeřábek</i>	400
Ethnographical Maps in the Atlas of Upper Austria — <i>Ernest Burgstaller</i>	403
Attempts at the Establishment of a Czechoslovakian Scansen — <i>Helena Johnová</i>	407

REVIEW

Sovietskaja Etnografija, 1960 — <i>Edward Pietraszek</i>	415
Ceskoslovenská Ethnografie, R. 8, 1960 — <i>Zofia Szromba</i>	418
Slovenský Národopis, R. 8, 1960 — <i>Anna Zambrzycka-Kunachowicz</i>	422
Acta Archaeologica Carpathica, t. I: 1960 z. 2 — <i>Anna Kowalska-Lewicka</i>	427
Yearbook of the Sącz Region, vol. 1—4: 1939, 1949, 1957, 1960 — <i>Helena Bur-</i> <i>chardówna</i>	430
Pastoralism in the Polish Tatra Mts. and Podhale, t. 1-3: 1959-1961 — <i>Anna</i> <i>Kowalska-Lewicka</i>	430
H. Pieńkowska, Glass Paintings from the Tatra Foreland — <i>Anna Kowalska-</i> <i>Lewicka</i>	433
P. Chombart de Lauwe (red.), Famille et habitation, t. I, II, Paris 1959, 1960 — <i>Danuta Dobrowolska</i>	433
A. Leroi-Gourhan, J. Poirier, Ethnologie de l'Union Française, t. I, <i>Afrique</i> , Paris 1953 — <i>Krzysztof Makulski</i>	438
P. Bohannan, Justice and Judgment among the Tiv, Oxford 1957 — <i>Zofia</i> <i>Szyfelbejn</i>	444
Review of Literature on Metal-working Handicraft on the Territory of the Middle-Asiatic Soviet Republics — <i>Zbigniew Jasiewicz</i>	449
T. Hornberger, Die Kulturgeographische Bedeutung der Wanderschäferei in Süddeutschland — <i>Wolfgang Jacobeit</i>	456
E. Burgstaller, Felsbilder und -inschriften im Toten Gebirge in Oberöster- reich — <i>Wolfgang Jacobeit</i>	459
Index — <i>Zofia Szromba</i>	461

Dnia 9 lutego 1962 roku
zmarł w Poznaniu

Prof. Dr EUGENIUSZ FRANKOWSKI

Długoletni kierownik Katedry Etnografii Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. W Zmarłym nauka polska straciła wybitnego przedstawiciela starszej generacji etnografów, znawcę zagadnień iberyjskich i czołowego organizatora muzealnictwa etnograficznego. Artykuł dotyczący życia i pracy Zmarłego zamieszczony zostanie w następnym tomie „Etnografii Polskiej“.